

Саморегуляційні компетенції полягають у цілеспрямованому вмінні підтримувати тривалий стан працездатності, умінні регулювати емоційні стани, що є важливим для напруженої повсякденної діяльності економістів.

Аутопсихологічні компетенції є не менш вагомими і проявляються у знанні і розумінні власних індивідуально-психологічних особливостей, умінні використовувати переваги та компенсувати «слабкі» сторони, адекватній самооцінці, дисциплінованості, відповідальності тощо.

Виявлені професійно-психологічні компетенції дозволяють проектувати навчальний процес психологічної підготовки майбутніх економістів у такий спосіб, щоб процес розвитку компетенцій був максимально сприятливим і ефективним. Розроблена модель задає напрями психологічної підготовки майбутніх економістів, зокрема, ставить вимоги до оновлення її змісту та добору оптимальних методів та організаційних форм навчання, може бути реалізована як при розробці окремих навчальних курсів чи тренінгів з психологічної підготовки майбутніх економістів, так і в розробці процедур професійного відбору та підбору фахівців-економістів на ті чи інші посади в організаціях та підприємствах.

*Лавериненко Д. Г., старший викладач
кафедри педагогіки та психології*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ

До основних чинників підвищення якості аудиторної роботи зі студентами, що в свою чергу впливає на ефективність формування їх професійної спрямованості, доцільно віднести наступні: психологічні; соціальні; педагогічні; соціально-психологічні; психолого-педагогічні; соціально-педагогічні та ін.

Якість аудиторної роботи зі студентами економічного університету, що детермінує динаміку їх професійної спрямованості, значною мірою залежить від врахування впливу соціально-психологічних чинників, основними серед яких, на нашу думку, є: особливості аудиторного спілкування між усіма учасниками навчально-виховного процесу; соціально-психологічні механізми

міжособистісного взаємовпливу в аудиторії (переконування, примушування, навіювання, заражування, паніка, наслідування, мода, чутки, критика); рівень конформізму студентів та викладача на занятті (конформна та нонконформна поведінка); згуртованість студентської групи; міжособистісна сумісність у групі; групова конфліктність; особливості прояву лідерських якостей студентів (стилі лідерства); особливості прийняття індивідуальних та групових рішень в рамках аудиторної роботи; особливості вирішення групових завдань в аудиторії; особливості соціалізації в процесі навчальної діяльності; соціальний статус студента в групі; соціальна позиція; соціальні настановлення особистості; соціальні ролі студентів в групі.

Зазначені чинники були виділені в результаті аналізу сучасної наукової та навчальної літератури з соціально-психологічної проблематики.

Необхідно відмітити, що в навчально-виховному процесі економічного університету можна виокремити відповідні види професійної діяльності викладача, що поєднують в собі групи вище зазначених чинників та на основі ефективної реалізації яких відбувається відбувається підвищення якості аудиторної роботи зі студентами.

Наприклад, соціально-психологічним засобом підвищення якості аудиторної роботи зі студентами може виступати соціально-психологічне консультування в рамках індивідуально-консультативної роботи з ними. Здібності викладача-консультанта в даному випадку використовуються лише для активізації здібностей студента-клієнта.

Соціально-психологічним чинником підвищення якості аудиторної роботи зі студентами може також виступати організація ефективної наукової роботи з викладачем. Авторський досвід проведення наукової роботи (НР) зі студентами дозволяє зробити наступні висновки: НР завжди виступає мотивуючим фактором навчання студентів за обраною спеціальністю (іноді, навіть за умови невідповідності професійній спрямованості); наукові дослідження студентів детермінують розвиток їх інноваційності; в рамках НР набуває розвитку здатність до самостійності у прийнятті рішень шляхом пошуку інформації, виокремлення альтернатив та подальшого вибору на основі визначених критеріїв; НР забезпечує формування особистісної аналітичності, конкретності, визначеності, креативності тощо; НР студентів продукує нове «авторизоване знання», що в свою чергу є детермінантою розвитку самоактивності в контексті професійної спрямованості; в процесі НР студенти чіткіше усвідомлюють складові компоненти

своїєї структури професійної спрямованості, створюючи тим самим особистісні регулятори подальшого набуття фаху.

Крім того, чинником підвищення якості аудиторної роботи зі студентами можуть виступати практичні ситуації (кейси). Авторський досвід аудиторної роботи зі студентською молоддю засвідчує виняткове значення використання загальних та вузькоспеціалізованих практичних ситуацій в процесі психолого-педагогічної підготовки. Практичні ситуації загального спрямування придатні для використання при роботі зі студентами різних спеціальностей. Вони не посилаються на конкретну вузькопрофільну діяльність. Натомість, специфікою вузькоспеціалізованих практичних ситуацій виступає їх опора на досвід конкретної практичної діяльності. Вони використовуються у спряженості зі спеціалізацією студентської аудиторії.

Важливим соціально-психологічним фактором підвищення якості аудиторної роботи зі студентами можуть також виступати мотиваційні компоненти оцінювання якості навчальної діяльності студента. Оцінка мотивації студентів в процесі контролю якості виконання ними певних завдань з боку викладача пов'язана з урахуванням великої кількості прямих та опосередкованих мотиваційних компонентів, серед яких важливо зазначити наступні: конструктивність індивідуальних консультацій студента з викладачем у момент отримання завдання та в ході його виконання; термін виконання завдання; спосіб представлення виконаного завдання; емоційний фон презентації завдання в аудиторії; наявність посилань на особистісний досвід в змісті виконаного завдання; тривалість презентації завдання в аудиторії; рівень креативності змісту виконаного завдання; співвідношення кількісно-якісних показників інформаційних джерел, що забезпечили виконання завдання; рівень прагнення до виконання подібних завдань в рамках майбутньої аудиторної роботи.

Лисунь Г. Д., асистент кафедри
правового регулювання економіки

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ІГОР В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Застосування ігор як засобу навчання бере початок із давнини — із змагальних навчально-виховних занять у Афінах (VI—IV ст. до н. е.). В епоху Відродження і реформації Т. Кампанелла та Ф. Рабле пропагували принцип ігрового навчання для опанування учнями основ наук. За Я. Коменським, навчання може стати уні-